

דע מה שתפסוק

משפט יצחק

העלון לעידוד משפט התורה יו"ל ע"י מכון "האמת והשלום"

בראשות הרב יצחק דן גרונברגר שליט"א

פרשת נח – תשפ"ד / גליון מס' 17 /

היזק ראייה ופתח נגד פתח – הלכה או המלצה?

(נוסף גם מאמר על הצניעות בגדר חושן משפט והטבח בעוטה עזה)

יצחק דן גרונברגר

שאלה:

מעשה אירע בשכונתנו בראובן שבנה מרפסת אשר יוצא מהחדר שינה של ביתו מעל הכניסה לבניין (הכל באישור השלטון), ובמקום שמקודם היה חלון קטן יש עתה דלת זכוכית גדולה מהחדר שינה למרפסת החדשה.

והנה ביום מן הימים בשעות הערב כאשר שכב בחדרו, מבחין ראובן בשכנו שמעון שעומד בקצה הסלון של דירתו ומנסה להביט לתוך החדר שינה של ראובן דרך חלון ביתו. מיד התקרב ראובן לדלת הזכוכית הפונה למרפסת כאשר שמעון ראה שהלה עומד שם יצא מקצה הסלון ונעלם משדה הראייה של ראובן.

הדבר מאוד הפריע לראובן, והנה עתה תובע את שמעון שיעמיד מחיצה כנגד חלוני הפונה למרפסת ולחדר שינה של ראובן בכדי למנוע ממנו ההסתכלות לתוך החדר שינה, וטוען ראובן שמאחר שהוא אינו יכול להסתכל אלא לקצה הסלון של שמעון, מקום שאין משתמשים בו כלל ומנגד שכנו יכול להסתכל לתוך החדר שינה שלו אם יעמוד בקצה הסלון, על השכן לבנות מחיצה שם.

שמעון טוען לעומתו שזה שנים שיש לו את החלון הזה בקצה הסלון, ולפעמים הוא עומד שם בווה ומסתכל לשמים בכדי להירגע ולנשום אוויר, ומוסיף שבמידה והדבר מפריע לראובן שיבנה הוא בעצמו מחיצה לסגור את המרפסת, וחלוניו במקומו מונח. היכי ידונו דיני להאי דינא?

תשובה:

היזק ראייה בחצר: הובאו בגמרא (ב"ב ב:) שני לשונות אם היזק ראייה הוא היזק ויכול אחד מהשותפים לחייב את השני לבנות מחיצה בכדי שלא יראו במעשיו או שאינו היזק ואין אחד יכול לכפות את חבירו, ולהלכה פסק הרמב"ם (פ"ב שכנים ה"ז) והשו"ע (ס' קנו ס"א) שהיזק ראייה הוא היזק ומחייבים אותו לבנות את המחיצה.

הראשונים הוסיפו (רא"ש נמ"י ועוד) שלא רק במקום שלא הקפידו מקודם ועכשיו התחילו להקפיד חייבים לבנות

מחיצה באמצע החצר, אלא אף במקום שיש מנהג ברור בעיר שאין מקפידים על היזק ראייה, וכל אחד משתמש בחצריו בצורה 'חופשית' כאשר שכנו יכול להסתכל עליו ואין מקפידים על הצניעות, אין הולכים אחרי מנהג גרוע כזה ויכול אחד לחייב את שכנו לעשות מחיצה למנוע היזק ראייה, וכ"פ הרמ"א קנו ס"א (וסברא זו מבוססת על דברי הר"ת בתוס' ב"ב ב. – וכן במסכת סופרים).

היזק ראייה בבית: כל הנ"ל נכון בחצר השותפים (ואולי לובי הבניין בימנו ואכמ"ל), מאידך בבית הדבר שונה, והלכה פסוקה היא שהיזק ראייה של הבית הפרטי הוא גדול וחמור יותר, ואומרת הגמ' (ב"ב ב:) שאף למ"ד שהיזק ראייה אינו היזק מ"מ בבית הוא היזק. וביאר הרשב"ם שבבית יאדם עושה דברי הצנע', דהיינו שע"י שיש לחבירו את אפשרות להביט בו הוא מונע את עצמו מלהשתמש בצורה רגילה וחופשית מפני הצניעות, ונמצא שבפועל חברו לוקח חלק מקרקעו ומונע ממנו שם להשתמש.

חץ שחוט עיניהם: ויש להוסיף שאף לדעת ר' יוסי הסובר (ב"ב יח:) שעל היזק להרחיק את עצמו כל שאין המזיק עושה את הנזק מכוחו ממש מ"מ בהיזק ראייה מודה שעל המזיק להרחיק, ונמצא שהוא כאדם הזורק חיצים בביתו של חבירו וע"י אין חבירו יכול להשתמש דפשיטא שחייב הלה להפסיק לזרוק חיצים ולא אומרים לניזוק שעליו להתרחק מהחיצים (רמב"ן יח: וכע"ז בטור ס' קנב).

ועיני דשפיר חזי שמורינו רבי משה איסרליש הביא חולקים בס' קנב ס"ז דס"ל שהיזק ראייה נקרא נזק דממילא ואינו גירי דיליה, ולפ"ז היה לנו לומר שעל הנזק להרחיק את עצמו, וכדעת ר' יוסי הנ"ל, מ"מ רוב הפוסקים חולקים על זה וק"ל כדעה ראשונה, וכן מסתבר מסברא, ובפרט בנזק של הסתכלות בבית שהוא נזק יומיומי ואין הדעת סובלתו, וכ"כ הפת"ש שם ס"ק יח.

מקור איסור היזק ראייה: ובמקור האיסור להיזק בראיה והסתכלות הביא הגמ' ב"ב (ס.) לגבי האיסור לפתוח פתח נגד פתח בחצר השותפים: "מנהני מילי? א"ר יוחנן, דאמר קרא: וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו, מה ראה? ראה שאין פתחי אהליהם מכוונים זה לזה, אמר: ראוי הללו שתשרה עליהם שכניה.

ב. משום **לשון הרע** (שע"י שרואה סתרי חבירו הולך ומספר לאחרים ויש בזה רכילות ולשוה"ר)

ג. משום **צניעות** (והוא כנ"ל, שיש חיוב לנהוג בצניעות בכדי להשרות את השכינה בישראל).

ואיסור זה כ"כ חמור שאפילו מחילה, קניין ושטר לא מועיל לסלקו, ותמיד יכול האדם לחזור בו ולחייב את שכנו לסתום את חלונו אם מזיקו ממש, וכמ"ש הנמ"י הובאו דבריו ברמ"א קנ"ד ס"ג, והטעם מפני שבאיסור דאורייתא לא מועיל קניין והוא כאדם המתנה לעקור דבר מן התורה בדבר שאינו של ממון.

ועוד לא-לוה מילים כאשר מצאנו בשו"ת הלכות קטנות (ח"א ס' רעו) שחידש חידוש גדול מאוד בדן 'לא תלך רכיל', שם נשאל לגבי פתיחת אגרותיו של חבירו, וה"ה גבי הסתכלות בביתו של חבירו, וז"ל: **שאלה** מה שנוהגין לכתוב ע"ג האגרות ופג"ן (ופורץ גדר ישכנו נחש – היינו שאסור לפתוח את האגרת) אם יש בו ממש? **תשובה**: בלאו הכי (היינו ללא הקללה הכתובה שם של נשיכת הנחש) **נראה שיש איסור לבקש ולחפש מסתוריו של חבירו ומה לי לא תלך רכיל לאחרים או לעצמו.**

המורם מהנ"ל שבאיסור זה ישנם שתי חלוקות:

א. באופן בניית הבתים והחלונות בכדי למנוע כל אפשרות של היזק ראייה, ובזה למדנו שאסור לפתוח חלון נגד חלון ופתח נגד פתח, וכן מה שאסור לפתוח חלון לחצר חבירו או מה שאפשר לחייב את השותף לבנות מחיצה בחצר, כל אלו הם הלכות שנועדו **למנוע כל אפשרות** להיזק ראייה. וזאת מפני שגם כאשר אין שכנו עומד ומסתכל בפועל ממש מ"מ מפני האפשרות שיש לו להביט בביתו ממילא השני מונע את עצמו מלעשות דברים צנועים, שמפחד שמא שכנו יגיע באופן פתאומי ויראה את מעשיו, ואפילו באופן כזה חייבו חז"ל למזיק לסלק את הנזק כאילו הוא עכשיו מביט ומזיקו בחיצו.

ב. עצם האיסור של היזק ראייה, ואיסור זה שייך אפילו כאשר הבנייה נעשית כדן, וכגון שאין החלון עומד נגד חלונו אלא שעומד בקצה ביתו ומביט בביתו של חבירו [או שהחזיק בחלון באופן המותר], וכן **אפילו אם אדם עומד או עובר ברה"ר ומביט לתוך ביתו של חבירו** בשעה זו הוא עשה מעשה שמסלק את השכינה מישראל ובזה הוא מזיק לחבירו ממש כמכה בגופו של חבירו.

וכן מוכח להדיא מדברי הרמב"ן (ב"ב נט.). שכתב שהסיבה שמחייבים את האדם לסתום חלונותיו הפונים לרשות חבירו הוא מפני שפשוט שאי אפשר לאדם להעמיד את עצמו שלא להסתכל לביתו של חבירו וברור הדבר שיביט ועל כן **"על כרחנו נאמר לזה סתום חלונך ואל תחטא תדיר"**.

וכן מפורש ברשב"א (ח"ב סוס"א) שאע"ג שיש חזקה לחלון להכניס אוויר או אורה אין חזקה לעמידת האדם בחלון להסתכל אם זה מזיק חבירו, דאיסורא קעביד.

ובנידון דידן, מאחר וראובן בנה את המרפסת באישור השלטון, ומהמרפסת שלו אין כל אפשרות להזיק את שמעון בהיזק ראייה שהרי א"א להביט ממנה אלא אל קצה הסלון של שמעון, מקום שאין עושים שם תשמישים כל עיקר, אין סיבה לחייב את ראובן לסתום את המרפסת.

והדברים צריכים ביאור, איך למדו חז"ל מברכתו של אותו רשע שיש איסור לפתוח פתח כנגד פתח מפני היזק ראייה, ומה הייתה תשובה ר' יוחנן לשאלת הגמ'.

הרשב"ם שם סתם הדברים לגמרי. ובאופן פשוט יש לומר שכיון שהתורה מדגישה את העניין של פתח נגד פתח והרשע בירך את ישראל מפני כן מוכח שיש להקפיד לנהוג כן והוא דבר גדול וחשוב, אמנם אין זה מספיק לומר שיש בזה איסור להסתכל, והפוסקים כתבו שיש בזה איסור ממש כמבואר בגר"א ס' קנ"ד, בפרישה ובסמ"ע ס"ק י, ומקור הדברים מדברי הנמ"י בסוגיא.

ובתוס' בב"ב כתבו בד"ה ראון - מסיפיה דקרא דריש דכתיב ותהי עליו רוח א-להים. ודבריהם עוד יותר סתומים, דמה הוסיפו לבאר, ואע"פ שכוונתם לחלוק על הרשב"ם שכי' שלמדו ממה שנאמר 'מה טובו אהליך יעקב', מ"מ כוונתם סתומה.

טעם לאיסור דאורייתא של היזק ראייה: ונ"ל לפרש את עומק דבריהם בהקדמה פשוטה וברורה הידוע מדברי רבותינו הראשונים והאחרונים:

הנה כל תכלית ירידתו של האדם לעולם הזה הוא בכדי להדבק להקב"ה, וכל מעשיו וכל דיבוריו וכל מחשבותיו צריכים לפנות אך ורק לתכלית זה של דביקות בהקב"ה, וכ"כ הרמח"ל בספרו דרך ה' (ח"א פ"ד אות ו) ז"ל: והנה **שורש כל ענין העבודה הוא - היות האדם פונה תמיד לבוראו**, והוא שידע ויבין, שהוא לא נברא אלא להיות מתדבק בבוראו, ולא הושם בזה העולם אלא להיות כובש את יצרו ומשעבד עצמו לבוראו בכח השכל, הפך תאוות החומר ונטייתו, ויהיה מנהיג את כל פעולותיו להשגת התכלית הזאת ולא יטה ממנה, עכ"ל.

לדביקות הזאת קראו חז"ל 'השראת השכינה'. נמצא שכל התורה כולה מלמדת אותנו את הדרכים בהם ניתן להשרות את השכינה על האדם עצמו בפרט ועל ישראל ועל כל העולם בכלל.

כיון שכן, מאחר ורואים מדברי בלעם שע"י ההקפדה על הצניעות (דהיינו לא לפתוח פתח נגד פתח וחלון) זוכים להשראת השכינה, ולא רק זה אלא אף אותו רשע זכה להשראת השכינה מתוך ששיבח את ישראל על צניעותם וכמו שכתוב בסוף הפסוק 'ותהי עליו רוח א-לקים' פשוט הדבר שיש בזה איסור דאורייתא לפתוח פתח נגד פתח ולנהוג בחוסר צניעות, שהרי ע"י האדם מסלק את השכינה ח"ו מישראל וזה היפך כל התורה כולה וכל כוונת הבורא בבריאת האדם.

ולו כוונת ה**תוס'** דהיינו שבסוף הפסוק כתוב 'ותהי עליו רוח א-לקים' ומזה רואים שזוכים להשראת השכינה ע"י צניעות, וממילא יש איסור לעשות היפך זה, ומצוה וחייב על כל איש ישראל לנהוג בצניעות בכדי להשרות השכינה, שזה תכלית קיום כל התורה.

ויסוד הדברים האלה מצאנו גם בדברי הרמב"ן (נט.) שכתב שלש טעמים לאיסור היזק ראייה, אחרי שכתב שהיזק ראייה הוא היזק אדם באדם ממש (ולא אדם בממון) הוסיף ג' טעמים לאיסור:

א. משום **עין רעה** (שמזיק לחבירו ע"י שמסתכל בו בעין רעה)

וברור הדבר שכל סילוק מחיצה **דהיינו** ההתנהגות בחוסר צניעות (דיבור, מעשה, לבוש, מחשבה) גורם **לסילוק השכינה**, ועל ידי סילוק השכינה כל הרעות רח"ל מגיעות לשונאיהם של ישראל, וכמ"ש מפורש בתורה (דברים לא: יז) **"וְאָמַרְתָּ בְּיָנֶם הֲלוֹא עַל פִּי־אֱלֹהִים בִּקְרָבִי מִצְוֹת הָרָעוֹת הָאֵלֶּה"** (והרמב"ם ביאר דבר זה במורה נבוכים באריכות לגבי האבות)

ומאחר ששמענו איך שהקב"ה בחרן אפו **הסיר מחיצות** ישראל בעוטף עזה ונתן לערלים ארורים להיכנס לארץ הקודש ביום שבת ושמחת תורה ולשחוט רבים מזרע אברהם באכזריות וכעס, חשבתי לעצמי ולבני ביתי שעלינו להתחזק **בעיקר** בענייני הנוגעים לצניעות, והיות וידוע לי שאיני כדאי להטיף מוסר לאחרים, רציתי אך ורק לשתף את הציבור בעשתונותי.

ולמרות שאפשר לתלות את כל הטבח הנורא במה שהורידו מספר אנשים בני בליעל את מחיצות ההפרדה בתפילות ביום כיפור ברחובות בתל אביב, אמנם לא זו הדרך מציאתו מדי עבירה אלא עלינו להתנהג כדברי הרמב"ם (תעניות פ"א) ולומר שהדבר תלוי במעשה שלנו ולא בשל אחרים, וזהו מדרכי התשובה כמ"ש שם.

והרי אמרו חז"ל (קדושין מט:.) "עשרה קבים זנות ירדו לעולם, תשעה נטלה ערביא", עוד אמרו (סנהדרין צג.) 'א-לוקיהם של אלה שונא זימה הוא'. הנה ע"י ההתחזקות במידת הצניעות בכללה נזכה להבליט לשמים את ההבדל בין זרע קודש לבין זרע טמא השטופים בזימה אשר כל צניעותם כביכול למראית העין. והיינו לא רק במה שנקפיד שלא להסתכל לביתו של השכן בכל שעות היום או שכאשר - נלך ברחוב נוריד את העיניים בכדי לא להסתכל למקומות אסורים, אלא עלינו לעשות בדק בית, ר"ל בילדינו ובבני ביתנו האם הם מתנהגים בצניעות מבית ומחוץ.

ולמרות שהמשנה (פאה א: א) אומרת **'אלו דברים שאין להם שיעור הפאה וכו'** הדבר ברור שגדרי הצניעות עומדים על עמדם וערכי התורה אינם משתנים על פי רוח הרחוב המגיע מרצון להידמות לגוים (או גויות) ולהסתיר את המצוות אשר נהגו אמותינו הקדושות מדורי דורות והיו עטרה על רושם (דייקא).

ובפרט לפי מה שמבאר **מורינו הרמח"ל** בספר אדיר במרום (עמ' רנד) **שדוקא** ע"י ההקפדה בענייני צניעות בכלל (באופן הדיבר, ההליכה, ההלבשה ההסתכלות וכו') מביאים שפע רוחני עצום מאוד לעולם הזה, והדבר רמוז בחז"ל (סוטה יא) דרש רב עירא: בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור **נגאלו** ישראל ממצרים.

וב"ה נזכה שע"י שנחזיר מחיצות בפני היצירה"ר ה' הטוב יכפר בעד **ויחזיר מחיצות ישראל** ויחלקם ל"ג חלקים כמבואר בסוף ספר יחזקאל ונזכה לראות משיח צדקנו בקרוב.

מאידך, גם שמעון הרי חלונו קדם למרפסת ראובן ובנה בהיתר, וגם עכשיו אין הוא מזיק את ראובן ע"י חלונו, ואף אם היה מזיקו מ"מ על ראובן אשר בא אחריו לבנות את המרפסת בצורה אחרת בכדי למנוע את הנזק.

אמנם, ככל וייראה ביה"ד ששמעון באמת מביט בכוונה ומחפש לראות לתוך חדרו של ראובן, והרי הוא נוהג בחוסר צניעות בניגוד לדין, ובכגון דא שהתחזק גברא שמזיק בראיה בכוונה, יש לחייב את שמעון לבנות מחיצה קטנה אשר יימנע ממנו כל אפשרות להזיק את ראובן לתוך חדרו, וכנ"ל מדברי הרמ"א סי' קנד טז' והפתי"ש סי"ק יח שהזיק ראה הוי גירי דיליה ועל המזיק להרחיק.

ולסיום נביא את דברי הלבוש והגר"א על גודל האיסור שיש בהסתכלות לתוך ביתו של חברו, ז"ל הלבוש (סימן קנ"ג סעיף א): **"גם ראו חז"ל שהזיק ראה שיראה אדם לביתו או לחצירו של חברו ורואה עסקיו ומשאו ומתנו הוא הזיק גדול מאד, עד שאין לו ערך לשלם כי אין לו קצבה וגם אין הדעת סובלתו ואפשר לבא על ידי כך לידי ריב וקטטה מאד"**.

והגר"א בסידור הגר"א על הוידוי 'גזלנו' כ' **שגם הזיק ראה בכלל גזל**. והוא כמ"ש לעיל, שע"י שמסתכל מונע מחברו את השימוש במקום, ונמצא גזולו ממש.

העולה לדינא:

מאחר וראובן בנה את המרפסת בהיתר השלטון ובאופן שאין מזיק לשמעון שכנו אין מקום לחייבו לסתום את המרפסת או את הדלת הפונה לחדרו.

מאידך, חלון שמעון קדם למרפסת ראובן, ואף הוא אינו מזיק את ראובן מאחר והחלון פונה לקצה הסלון שלו מקום שאין עומדים שם בקביעות.

אפילו אם היו עומדים שם במקום ההוא בקביעות לכא' על ראובן היה לבנות מחיצה מאחר ושמעון קדם בהיתר.

אמנם ככל ויראו ביה"ד ששמעון עומד שם בקצה הסלון שלו בכוונה להביט בחדרו של ראובן ולגלות מעשיו מחייבים את שמעון לבנות מחיצה בכדי להסיר את הנזק, שכיון שמזיק ממש והזיק ראה הוי גירי דיליה מחייבים את המזיק לסלק את הנזק.

אמנם אם ראובן מסכים נ"ל שהאופן היותר פשוט לסלק את הנזק הוא ששמעון ישלם עבור השחרת החלונות של המרפסת הפונה לחדרו של ראובן, ועי"ז לא יהיה כל אפשרות לשמעון להסתכל לתוך חדרו של ראובן. ומה שעדיין יכול לראותו כאשר ראובן עומד על המרפסת אין בזה תוספת נזק שהרי ממילא עוד שכנים יכולים לראותו כאשר עומד שם ועדיין צריך להזהר מהם, כמבואר בגמ' ב"ב נט:..

והאמת והשלום אהבו

הצניעות והטבח בעוטף עזה: והנה מהגמ' ב"ב ס. והתוס' מוכח **שדוקא הצניעות** של עם ישראל הקדושים והקפדה על הנחת מחיצות במקומות שצריכים אותם הם אלה שגורמים את השראת השכינה. וכמ"ש בפנים כל תכלית האדם בעולם הזה הוא לגרום להשראת השכינה בעצמו בפרט ובישראל ובכל העולם בכלל.

הסיבה שהיום לא מקפידים על פתח נגד פתח וחלון

נגד חלון: והנה בדבר מה שנהגו היום לפתוח חלון כנגד חלון ופתח נגד פתח, היה אפשר לומר שעל מקרה כזה

וסגירת החלונות מחייב את הדייר להדליק נרות רבות בכדי שיהיה לו אור מינימלי והדבר כרוך בהוצאות מרובות וטרח וגם אין אור הנר דומה לאור השמש ומש"ה אי אפשר לחייב את האדם לסגור את חלונותיו ולהדליק נרות בכדי לסלק את היזק ראייה של השני, משא"כ בזמננו עלות החשמל הוא זעיר (בנוגע לתאורה לכה"פ) ולא שייך כל כך טענה של הפסד ממנו וממילא אי אפשר למנוע מהשכן לבנות.

עוד טעם להתיר הוא מפני שבלא"ה מאחר והבניינים גבוהים וישנם הרבה דירות מסביב ובלא"ה חייב השכן לסגור את החלון ואת התריס בכדי לעשות תשמישים צנועים, נמצא שהשכן אשר פתח את החלון ממולו אינו מזיק יותר משאר השכנים, ופשוט שאדם הקונה דירה עם חלון גדול בסלון אינו יכול לעכב את כל הבניינים מסביב מלבנות בכדי שלא יזיקוהו, וממילא מותר גם לזה העומד לנגדו, ובאופן כזה לא דיברו חז"ל

וכל זה נכון בכדי ליישב את המנהג של ישראל הקדושים החפצים לעשות רצון ה' ואעפ"כ בונים וקונים דירות בבניינים אשר יש להם חלון מול חלון, אבל פשוט שאם יש אפשרות לאדם לבנות או לפתוח חלון שלא כנגד חלון, הדבר כשר למהדרין מן המהדרין יותר.

ומה שכתבנו שהיום לא שייך היזק ראייה הוא **אך ורק בנוגע לאופן הבנייה** שהוא הצד הראשון שכתבנו בפנים בתשובה, **אמנם בנוגע לאיסור להסתכל לביתו של חבירו** פשוט שאף היום שבונים ואין מקפידים יש איסור גמור להביט בכוונה לתוך ביתו של חבירו.

ולו יצויר שאדם כשר מתגורר בשכונת אנשים חופשים (כביכול – אמנם אסורים ביד יצרם) אשר אינם מקפידים כלל על גידרי הצניעות ועושים כל מעשיהם בחלונות ודלתות פתוחות, כולל מעשי צניעות, הדבר פשוט שיש עדיין על האדם זה הכשר איסור דאורייתא להסתכל בביתו של השכן החופשי, שהרי לאו בקפידתו תליא מילתא ולא ייאבד עולמו מפני השוטים, וכ"ה מפורש בדברי הנמ"י והרמב"ן בסוגיא, וכמ"ש בגר"א בפרשה והסמ"ע בסימן קנ"ד ס"ק י, וכ"כ הרמ"א שם בסעיף ז' שכיון שיש בהיזק ראייה איסור דאורייתא לא מהני מחילה וקניין או שטר. ויש לציין שהסמ"ע כי (ס' קנ"ד ס"ק יד) שאפילו הסתכלות בעלמא ללא כוונה ראות ממש, אסור.

ג' חשון ת'היה ש'נת פ'ד'ותנו

נאמרו דברי הרשב"א שהובאו בב"י חו"מ סימן תיז' לענין חלל שתחת רשות הרבים, **שכל שהורגלו הכל בכך ואין נמנעים, והכל צריכים לכך כאילו הכל מוחליין בכך ורוצים בכך. ועושים בזה את שאינו זוכה כזוכה ואת שאינו רשאי כרשאי** והביא ראיות ומיניהו מותניתין ז' פ"ג דגיטין.

אמנם לא על כגון זה דיבר הרשב"א, שהרי אמרו הפוסקים שמאחר והיזק ראייה זה איסור לא שייך בזה מחילה ולא קניין ולא שטר, ומה יועיל מנהג גרוע כזה של חוסר צניעות להתיר איסור דאורייתא.

וא"כ לגבי מה שנהגו בדלת נגד דלת יש לומר שהיום לא שייך כל היזק ראייה בדלתות, **חדא** שיש לנו דלת ממש שסוגר את חלל הפתח וכאשר פותחים את הפתח נזהרים מלעשות תשמישים צנועים, ובשעה קלה כזאת לא שייך כ"כ היזק ראייה. **ועוד** שברוב הבתים הדלת הראשית של הבית אינה מול החדר שינה או הסלון אלא הוא כנגד הפרוזדור שהוא עשוי להעברה בעלמא ואין עושים שם תשמישים, משא"כ בזמן חז"ל כל הבית היה חדר אחד וכל התשמישים היו עושים באותו מקום והוא היה ממש מול דלת הכניסה (כמבואר במשנה ב"ב צח:).

אמנם מה שנהגו בחלון נגד חלון צריך ביאור, שהרי לפעמים מצאנו שאף בחדרי שינה נמצאים בניינים צמודים אחד לשני וחלון חדר שינה זה כנגד חלון חדר שינה זה, ומי התיר להם לנהוג כן.

ונאמרו כמה תירוצים באחרונים ליישב את המנהג, והעיקר נראה, דכיון שהיום יש אפשרות לסגור את החלון או את התריס ואת הווילון והדבר ידוע שהשכן יכול להסתכל דרך החלון ולראות ממילה אין עושים תשמישים צנועים כלל כאשר הווילון פתוח **ותו לא שייך את האיסור של בנייה בצורה שמאפשרת היזק ראייה**, מאחר ולא שייך בזה היזק ראייה ואם ירצה הלה לסלק את אפשרות ההיזק יסגור את הווילון ויסלק.

משא"כ בזמננו לא היה מנהג ברור קבוע לבנות בצורה כזאת, ואף אם היה מנהג כזה שכבר כתבו הראשונים שלא הולכים אחריו מ"מ שאני זמננו שלא היה אפשר לסגור לגמרי את החלון ואת התריס שהרי כל האורה של הבית היה מגיע בעיקר מהחלונות,